

کنوز المطالب
فی کشف رموز المكاسب
شرحی نو بر مکاسب شیخ انصاری
(جلد چهارم)

محمد مهدی اسلامی
استاد حوزه و دانشگاه

۱۵۸۰۵۶۷

انتشارات مناره

انتشارات مناره
MENAREH PUBLICATIONS

سرشناسه: اسلامی، محمد مهدی، ۱۳۴۸
 عنوان و نام پدیدآور: کنوزالمطالب فی کشف رموزالمکاسب؛
 شرحی نو بر مکاسب شیخ انصاری / محمد مهدی اسلامی
 مشخصات نشر: انتشارات مناره، ۱۳۹۶
 شابک دوره: ۹۶۹۶۱۲-۶-۹-۹۷۸-۶۰۰-۹۹۶۱۲-۶-۹
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۹۹۳-۷-۴-۴ (ج. ۴)
 بندی دیویی: ۲۹۷/۳۷۲
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ ۷۰۴۲۲۲ الف ۱۶/ BP1۹۰
 شمار ثبت: ۴۴۸۱۲۲۷

عنوان: کنوزالمطالب فی کشف رموزالمکاسب (جلد چهارم)

مؤلف: محمد مهدی اسلامی

محقق: سید احمد سجادی

ناشر: انتشارات مناره

تاریخ نشر: ۱۳۹۶

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۳۵۰۰۰۰ ریال

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۵۲۴۲۲۷۴-۰۲۱۵۵۶۵۱۶۵۳

www.menarehpub.com

فهرست

۱۳	پیشگفتار
۲۱	مقدمه
	درس یکصد و یازدهم
۲۹	مورد دهم از نوع چهار مکسب مرمه: سحر و جادو
	درس یکصد و شانزدهم
۳۷	تعریف سحر، در اصطلاح فقهاء
	درس یکصد و هفدهم
۴۵	بررسی اقوال شهیدین ^(ره) در تعریف سحر
	درس یکصد و هجدهم
۵۳	بررسی قول فخرالمحققین ^(ره) و فاضل مقداد ^(ره) در تعریف سحر
	درس یکصد و نوزدهم
۵۹	ادامه توضیحات فخرالمحققین ^(ره) و فاضل مقداد ^(ره) ، و قول علامه مجلسی ^(ره)
	درس یکصد و بیستم
۶۷	اقسام سحر از دیدگاه مرحوم علامه مجلسی ^(ره)
	درس یکصد و بیست و یکم
۷۷	برخی از اقسام سحر در روایت سؤالات زندیق

درس یکصد و بیست و دوم

۸۷ مقام دوم: حکم شرعی اقسام سحر

درس یکصد و بیست و سوم

۹۵ اعتبار یا عدم اعتبار قید إضرار به مسحور، در سحر

درس یکصد و بیست و چهارم

۱۰۵ حکم دفع سحر به سحر

درس یکصد و بیست و پنجم

۱۱۱ ادامه بحث دفع سحر به سحر، و جزیان هاروت و ماروت

درس یکصد و بیست و ششم

۱۱۹ مانعین دفع سحر به سحر: سحر [ه میا]، تخیلات [سیمیا] و سَعْبَدَه [ریمیا]

درس یکصد و بیست و هفتم

۱۲۹ مورد دوازدهم از نوع چهارم مکاسب مجرمه: غش در معامله

درس یکصد و بیست و هشتم

۱۳۹ ادامه بررسی روایات باب غش در معامله

درس یکصد و بیست و نهم

۱۴۷ صدق غش در عیب ظاهر بفرض قصد بایع - التزام عرفی بایع به سلامت بایع

درس یکصد و سی ام

۱۵۳ ادامه بحث التزام عرفی بایع به سلامت مبیع - اقسام غش در معاملات

درس یکصد و سی و یکم

۱۵۹ حکم بیع مغشوش، از حیث صحت و بطلان - بحث تعارض عنوان و اشاره

درس یکصد و سی و دوم

۱۶۷ سبب تردد فقهاء در تعارض عنوان و اشاره - صحت و بطلان بیع مغشوش

درس یکصد و سی و سوم

مورد سیزدهم از نوع چهارم مکاسب محرمه: غناء یا آوازخوانی ۱۷۷

درس یکصد و سی و چهارم

ادامه بررسی روایات دالّه بر حرمت غناء ۱۸۵

درس یکصد و بیست و پنجم

ادامه بحث، حَوْل دَلالت روایات باب غناء - فتوای شیخ انصاری^(ره) ۱۹۳

درس یکصد و بیست و ششم

روایات دالّه بر حرمت غناء، از باب کیفیت لهوی صوت آن ۲۰۱

درس یکصد و سی و هفتم

روایات دالّه بر حرمت غناء، از باب کیفیت لهوی صوت آن ۲۱۰

درس یکصد و سی و هشتم

بهترین تعریف فقهی و لغوی برای غناء ۲۱۸

درس یکصد و سی و نهم

معنی طرب و إطراب یا تطریب، در لغت عرب و اصطلاح فقهاء ۲۲۶

درس یکصد و چهل

نظر صاحب مفتاح الکرامه در فرق بین طرب لغوی و إطراب اصطلاحی ۲۳۴

درس یکصد و چهل و یکم

جمع‌بندی شیخ انصاری^(ره) در معنی مطرب، و إثبات إطراب شأنی ۲۴۴

درس یکصد و چهل و دوم

حرمت صوت لهوی و چگونگی تحقق و ملاک شناخت آن ۲۵۰

درس یکصد و چهل و سوم

هشدار شیخ انصاری^(ره) به توجیه‌گران غناء، و نقل قول فیض کاشانی^(ره) ۲۵۸

درس یکصد و چهل و چهارم

نقل قول محقق سبزواری^(ره) و نقد آن توسط شیخ انصاری^(ره) ۲۶۸

درس یکصد و چهل و پنجم

نقد شیخ انصاری^(ره) بر گفتار فیض^(ره) و سبزواری^(ره) ۲۷۸

درس یکصد و چهل و ششم

((بررسی روایات مورد استناد فیض^(ره) و سبزواری^(ره) ۲۸۸

درس یکصد و چهل و هفتم

جواب مرحوم شیخ^(ره) از روایات مورد استناد فیض^(ره) و سبزواری^(ره) ۲۹۶

درس یکصد و چهل و هشتم

ادامه پاسخ شیخ^(ره) به فیض^(ره) و سبزواری^(ره) و پاسخ به شبهه دوم: موضوع غناء ۳۰۴

درس یکصد و چهل و نهم

پاسخ شبهه سوم: تفصیل در موارد حکم غناء تعارض حرمت با استحباب ۳۱۲

درس یکصد و پنجاهم

مراد از: اقْرَؤُوا الْقُرْآنَ بِالْحَنِّ الْعَرَبِیِّ؛ وَ رَجِعْ بِالْقُرْآنِ مَوْتِکَ ۳۲۲

درس یکصد و پنجاه و یکم

تتمه جواب مرحوم شیخ به شبهه سوم و نقد کلام مرحوم مقدس اردبیلی^(ره) ۳۳۰

منابع ۳۳۹

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على خير خلقه و أفضل برّيته في العالمين

محمد المصطفى المير و آله الطيبين الطاهرين المعصومين و اللّعن على أعدائهم أجمعين

اما بعد، بر ارباب و اصحاب سبب سلام طلاب و فضلاى جويای حقيقت، مخفی نیست که کتاب «مکاسب» شيخ مرتضى انصاری (رحمته الله عليه) از مشکل ترین و پر نکته ترین متون درسی حوزه های علمیه است و تاکنون هيچ کتابی در باب متاجر يا مکاسب نتوانسته است جایگزین این گنجینه ارزشمند فقه شیعی شود. دست علما و فقهای بسیاری بر آن قرار گرفته تا هر یک، به فراخور فضل و دانش خود، شرح یا حاشیه ای بر این اثر گرانقدر از خود به یادگار بگذارند. اخیراً نیز ترجمه ها، شرح های فارسی و بعضاً تلخیص ها و جزوه های فشرده یا به صورت پرسش و پاسخ فارسی، بر مبنای این کتاب و سایر کتب حوزوی تدوین شده و در بازار کتاب به طلاب عرضه می شوند، که مع الأسف، اکثر آنها دارای اشکال و اشتباه نباشند) لا اقل سبب سستی انگیزه طالب علم، در استخراج اسرار و نکته های ظریف متن ارزشمند و پر نکته عربی می شوند. ولی، از آنجا که مرحوم استاد شيخ احمد پایانی اردبیلی (رضوان الله عليه) (متوفای ذیقعدہ ۱۴۱۷ق / اسفند ۱۳۷۵ش) افضل مدرّسین

مکاسب در عصر حاضر به شمار می رفتند^۱ و پس از چهل سال تدریس مکاسب، در اواخر عمر شریفشان، شرحی مفصل بر آن کتاب نوشتند و پس از آن، گزیده‌ای از آن شرح را فراهم کردند که به توضیح فرازهای مهم و ضروری مکاسب می پرداخت (فرازاها و فقراتی که برخی از اساتید متبحر و محقق و فقهای متدبر و مدقق چون مرحوم میرزا فتاح شهیدی در هدایة الطالب و... از عهده حل آنها بر نیامده و اعتراف به عدم فهم مراد شیخ کرده بودند)^۲ و در حاشیه مکاسب، به صورت "تعلیقات استاد پایانی" به چاپ رسیده است؛ لذا عزم ما بر آن شد تا شرح تقریرات ارزشمند ایشان، با عنوان «در محضر شیخ انصاری»^(ره) که به خامه برمایه شاگردشان جناب آقای جواد فخار طوسی به نگارش درآمده و تقریظی هم به خط آن استاد فقید برای آن نوشته شده است، را مبنای کار تدریس و آموزش خود قرار دهیم و در موارد لازم، توضیحات و تحقیقاتی بر آن بیافزاییم؛ و پس از توضیحات مربوط به متن، در بخش "پرسش" این امکان را به خواننده بدهیم تا معلومات خود را مورد ارزیابی قرار دهد و دریابد که آیا درس ارائه شده را خوب فهمیده است یا خیر. باشد تا کامل‌ترین، جامع‌ترین، مویشکافانه‌ترین و کاربردی‌ترین شرح فارسی بر مکاسب شیخ انصاری^(ره) را به محضر فضلی ارجمند و طلاب گرامی، تقدیم نموده باشیم. به خود به ندای ولی امر مسلمین، زعیم

۱- مرحوم آیت الله شیخ احمد پایانی اردبیلی، استاد برجسته و معروف در علمیه قم و چهره شهر علم و فضل و نفوذ، در سال ۱۳۰۶ ش (۱۳۴۶ق) در اردبیل به دنیا آمد. پس از تحصیل مقدمات در زادگاه خویش، در ۲۰ سالگی راهی قم شد و از محضر آیات عظام سید حسین بروجردی، سید محمدباقر سبزواری، سید محمد حجت کوه‌کمری، سید شهاب‌الدین مرعشی نجفی و دیگران بهره برد. آیت الله پایانی همزمان با تحصیل، به تدریس می پرداخت و علی‌رغم تنگدستی، لحظه‌ای از تحصیل و تدریس باز نماند. ایشان طی پنجاه سال تدریس سطوح، شاگردان فراوانی را پرورش داد و طی سال‌های آخر عمر، جلسات آموزشی ایشان، از پرروتق‌ترین جلسات حوزه به شمار میرفت. از این عالم بزرگوار تألیفات متعددی برجای مانده که شرح و حاشیه مکاسب، حاشیه کفایة الاصول، تقریرات دروس خارج آیات عظام: بروجردی و حجت کوه‌کمری، و... از آن جمله‌اند. سرانجام این عالم وارسته در ۶ ذیقعد ۱۴۱۷ق (۲۶ اسفند ۱۳۷۵ ش) در ۶۹ سالگی دارفانی را وداع گفت و در حرم حضرت معصومه (سلام الله علیها) به خاک سپرده شد. رضوان الله تعالی علیه.

۲- این چند خط را با اندک تغییر و تصرفی، از پشت جلد کتاب «ترجمه و شرح مکاسب، به توضیح و تعلیق آیت الله پایانی (ره)» نوشته آقای محمدمسعود عباسی، نقل کردیم.

حوزه های علمیه، رهبری معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت الله العظمی خامنه ای دام ظلّه العالی لبیک گفته باشیم که در موخه ۱۳۸۹/۹/۵ فرمودند:

تحول در حوزه علمیه باید به صورت جدی پیگیری و اجرایی شود.

همچنین در سخن دیگر در مورخه ۱۳۸۶/۹/۸ اشاره نموده اند:

«... مکاسب را دست کم نباید گرفت، درس خارج شیخ انصاری است، حالا کی مثل شیخ انصاری است؟ این همه مکاسب نوشتند، اما این درس خارج که حالا به صورت تدوین شده در آمده، خصوصیتش برای آن کسی که درس خارج شیخ نشسته خوب است، مطلب راهی به این طرف بکشاند، به آن طرف بکشاند، هی ابداع احتمال کند؛ اما برای کسی که می خواهد فقه استدلالی را از روی متن یاد بگیرد، نه، خوب نیست، طلبه دچار مشکل است. معنای اسم بل کنند، همان مطالب شیخ را بیاورند در یک کتاب دیگری، منتها سراسر است، تحقیق شیخ را در هر مسئله ای قشنگ بیان کنند، متعبد و مقید باشند به همان که شیخ بیان کرده، آن را بیان کنند در این کتاب جدید، این می سود مکاسب جدید.»

والله ولیّ التوفیق

منابع استفاده شده، در تحقیق و تکمیل شرح مرحوم استاد پایانی

کتاب المکاسب/ المحرّمة و البیع و الخیارات، به تصحیح و تالیف مرحوم آیت الله شیخ احمد پایانی^(۱)، منشورات دارالحکمة، قم. متن عربی مکاسب در بالا، و حواشی و تعلیقات و توضیحات استاد پایانی^(۲) نیز به عربی، در پایین متن، طبق شماره گذاری تطبیقی آمده اند. و اخیراً همین حواشی و تعلیقات، به همراه متن خود مکاسب، توسط آقای محمد مسعود عباسی، به فارسی نیز ترجمه شده و توسط انتشارات دارالعلم قم، به طبع و انتشار رسیده است.

کتاب مکاسب/المُحرَّمة والبیع والخيارات (الطبعة الحديثة: ۱۴۱۵ق=چاپ جدید)، که در ۶ مجلد، توسط کنگره جهانی بزرگداشت شیخ انصاری^(۵) در قم، در شماره ۱۴ مجموعه "تراث الشيخ الأعظم" به چاپ رسیده است. تحقیق و تصحیح آن توسط "گروه پژوهش در کنگره" صورت گرفته است.

کتاب مکاسب/المُحرَّمة والبیع والخيارات (الطبعة القديمة: ۱۴۱۱ق = چاپ قدیم)، که در ۳ مجلد، توسط "منشورات دارالذخائر" در قم به چاپ رسیده و تحقیق و تصحیح آن بر عهده دو فاضل ارجمند معاصر، آقایان محمدجواد رحمتی و سید احمد حسینی، بوده است.

کتاب مکاسب المُحَشَّی (چاپ ۱۴۱۰ق)، که در ۱۷ جلد، توسط "مؤسسه مطبوعاتی دارالکتاب" در قم به چاپ رسیده، و حواشی و تعلیقات آن، یادگار ارزشمند شارح بلندآوازه کتب حوزوی، مرحوم آیت الله سید محمد کلانتر است. این کتاب همراه با مقدمه‌ای (در ۲۱۸ صفحه) درباره کتاب و شرح حال مؤلف است.

تعلیقات و شروح مورد مراجعه ما، که به ترتیب شرح وفات مؤلفین

التعلیقة علی مکاسب الشَّیخ الأنصاری^(۵)، از میرزا حبیب الله رشتی گیلانی نجفی^(۶) (متوفای ۱۳۱۲ق) در یک مجلد، ناشر: مجمع الذخائر الإسلامية، قم. که متأسفانه ناقص است و فقط محرَّمة و بخشی از بیع را دارد؛ ولی حاوی نکات ارزشمندی است.

حاشیه کتاب مکاسب، از فقیه وارسته مرحوم حاج آقا رضا مهددانی (متوفای ۱۳۲۲ق) که در یک مجلد است و در تاریخ ۱۴۲۰ق در قم، به تحقیق و تصحیح فاضل ارجمند معاصر: محمد رضا انصاری قمی، به چاپ رسیده است. ولی بخش دوازدهم را ندارد.

غایة الآمال فی شرح کتاب مکاسب، از شیخ محمدحسن مامقانی^(۷) (متوفای ۱۳۲۳ق) که در ۳ مجلد رحلی، توسط مجمع الذخائر الإسلامية عکسبرداری و منتشر شده است.

حاشیه مکاسب، از صاحب کفایه: آخوند محمدکاظم خراسانی^(۸) (متوفای ۱۳۲۹ق) که یک مجلد است، ولی حاوی نکات ظریف و جالب توجهی می باشد و توسط وزارت فرهنگ

و ارشاد، در تهران: ۱۴۰۶ق، با تحقیق و تصحیح سید مهدی شمس‌الدین، به چاپ رسیده است. این حاشیه هرچند معروف است، ولی متأسفانه بخش محزومه را ندارد.

الحاشية الأولى و الثانية على المكاسب، از شیخ محمد امامی نجفی خوانساری^(۵) (متوفای ۱۳۳۲ق) که دو بار بر کل مکاسب شیخ انصاری^(۶) حاشیه زده است.

حاشية المكاسب، از صاحب غرّوه: سید محمد کاظم طباطبایی یزدی^(۷) (متوفای ۱۳۳۷ق) در ۲ مجلد، ناشر: مؤسسه اسماعیلیان، قم: ۱۴۲۱ق (از بهترین حواشی مکاسب) حاشية المكاسب، از میرزا محمدتقی شیرازی^(۸) (متوفای ۱۳۳۸ق)، ۲ جلد، منشورات شریف رضی^(۹)، قم: ۱۴۱۲ق، به تحقیق و تصحیح: علی یزدی.

التبلیغ على المكاسب، از سید عبد الحسین لاری^(۱۰) (متوفای ۱۳۴۲ق)، در یک جلد، ناشر: مؤسسه المصاحف الإسلامية، قم: ۱۴۱۸ق.

حاشية المكاسب، از میرزا علی ایروانی^(۱۱) (متوفای ۱۳۵۴ق)، ۲ جلد، ناشر: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تهران: ۱۴۰۶ق.

مُنية الطالب في حاشية الزكادب، از میرزای نائینی: محمدحسین غروی^(۱۲) (متوفای ۱۳۵۵ق)، در ۲ جلد، ناشر: المكتبة الحمدية - تهران: ۱۳۷۳ق، تقریرات درس مرحوم میرزای نائینی است. مقرر آن: شرح موسی بن محمد نجفی خوانساری (متوفای ۱۳۶۳ق).

حاشية المكاسب، از آقا ضیاء الدین عراقی (علی بن محمد کزازی اراکی) (متوفای ۱۳۶۱ق)، یک جلد، انتشارات غفور، قم: ۱۴۲۱ق، تقریرات درس مرحوم آقاضیاء است. مقرر: میرزا ابوالفضل نجم آبادی (متوفای ۱۳۸۵ق)، تحقیق و تصحیح: مؤسسه مرحوم آیه الله العظمی بروجردی (أعلى الله مقامه).

هداية الطالب إلى أسرار المكاسب، معروف‌ترین و دقیق‌ترین شرح مکاسب، از میرزا فتاح شهیدی تبریزی^(۱۳) (متوفای ۱۳۷۲ق)، ۳ جلد، ناشر: چاپخانه اطلاعات، تبریز: ۱۳۷۵ق.

حاشیه المظفر علی مکاسب، از شیخ محمدرضا مظفر^(۵) (متوفای ۱۳۸۳ق) که صاحب «منطق مظفر» و «اصول مظفر» است و در فصاحت بیان و روانی قلم، ستودنی است؛ ولی متأسفانه بخش محزّمه را ندارد. در ۲ جلد، نشر حبیب، قم. به تحقیق و تصحیح: شیخ جعفر کوثرانی.

مصباح الفقه، از آیت الله سید ابوالقاسم موسوی خوئی^(۶) (متوفای ۱۴۱۳ق)، در ۷ جلد، که تقریرات درس آن بزرگوار است. مقرر: میرزا محمدعلی توحیدی (م ۱۳۹۵ق).
 بلغة الطالب فی التعلیق علی بیع مکاسب، از آیت الله سید محمد رضا موسوی گلپایگانی^(۷) (متوفای ۱۴۱۴ق)، یک جلد، ناشر: چاپخانه خیام، قم: ۱۳۹۹ق. تقریرات درس آن بزرگوار است. مقرر: سید علی حسینی میلانی.

هدی الطالب فی شرح مکاسب، سید محمد جعفر مروج جزائری^(۸) (متوفای ۱۴۱۹ق)، در ۷ جلد، ناشر: مؤسسة دارالکتاب، قم: ۱۴۱۶ق. فقط مربوط به بخش بیع است.

ایصال الطالب إلى مکاسب، آیت الله سید محمد حسینی شیرازی^(۹) (متوفای ۱۴۲۲ق) که شرحی است کامل بر مکاسب، به ترتیب مزجی (با افزودن توضیحات بین عبارات متن) و روان ترین و گویاترین شرح عربی مکاسب است در ۱۶ جلد، ناشر: منشورات علمی، تهران.

البته، روشن است که شروح حواشی و تعلیقات بر مکاسب، بشرح اینها هستند. ولی آنچه ذکر شد، اهمّ آنها هستند که منابع ما در این تحقیق به حساب می آیند.

ویژگی های این شرح:

۱- این شرح به نحوی نگاشته شده است که تمامی طلاب، فضلا و محققین (از مبتدی و سطح گرفته تا درس خارج) بتوانند از آن بهرمند شوند. هر درس را در قالب چند مطلب تفکیک شده از هم، جهت مرزبندی ذهنی بهتر، به اندازه یک جلسه درس مکاسب، طراح

نموده و با ذکر عنوان برای کل درس در ابتدای درس، عناوین برای هر کدام از مطالب در میانه درس، و ارائه پرسش و تمرین در آخر درس، مطالب آن را حلاجی کرده ایم.

۲- هرجا شیخ انصاری^(۱) به روایتی اشاره نموده است، سعی ما نیز بر این بوده است که متن کامل روایت را طبق اصل مصدر آن، بیاوریم؛ و نیز اگر متن روایت منقوله توسط شیخ، اختلافی با مصدر حدیث داشته، آن کلمه یا فقره یا عبارت را داخل [کروشه] و طبق اصل آورده ایم. با این وجود، اگر نقل مرحوم شیخ، ترجیح داشت، آن را داخل {اکولاد} باقی گذاشته ایم.

۳- در این شرح به نکات رجالی، ادبی و تاریخی توجه خاصی شده است.

۴- فائز این اقوالی که مرحوم شیخ بدون نام ذکر نموده و با تعابیری مانند قیل، قال بعض و ... بیان نموده است، ثبت و معرفی شده اند.

۵- ضمناً با این کار سعی خاصی برای اول بار، جهت تبیین و تسهیل فهم هر چه بیشتر متن دشوار و پر رمز و راز مکتوب برای طلاب عزیز و فضلاء ارجمند، در عبارات مشکله، زیر هر جفت عبارت و یا هر دو نلمه مربوط، به هم - مثل ضمیر و مرجع آن، مبتدا و خبرش، اسم افعال ناقصه و خبر آنها، موارد سناقص یا ضاد با هم، و یا بنحوی دیگر مرتبط به هم، که درک یکی وابسته به دیگری است - خطای مشابه در آن دو جفت، و متمایز از غیر آن دو، در آن متن مشکل رسم کرده ایم؛ تا خواننده به راحتی بتواند اجزاء متن را بشناسد و به هم ربط دهد: این علامت و این علامت و این علامت و این علامت و این علامت و این علامت (که نباید با غلط باب متن کامپیوتر، اشتباه گرفته شود).

۶- در زوایای شرح حاضر، هرجا نظر مرحوم آیت الله خوئی^(۲) از ما ترجیح داشته است، اشاره به اختلاف نظر ایشان با مرحوم شیخ انصاری^(۳) اعلی الله مقامه فرموده ایم؛ به این ترتیب خواننده می تواند به نقطه نظرها و دیدگاه های ما نیز پی ببرد. در این رابطه، بنای اصلی ما بر نقل از مجلس درس استاد گرامی، حضرت آیت الله شیخ محمد جعفری اراکی (أدام الله ظلّه العالی) بوده، که خود از شاگردان مُبرَز و بلندمرتبه مرحوم آیت الله خوئی و از یادگارهای ارزشمند حوزه علمیه نجف اشرف، در مدرسه علمیه مروی تهران هستند. دعا می کنیم که: خداوند، سایه ایشان را بر سر ما مستدام بدارد... آمین رَبَّ الْعَالَمین!

۷- سعی ما بر این بوده است تا به مناسبت هر بحث، با افزودن برخی از مسائل مستحدثه (مسائل جدید و امروزی) به این شرح، حلقه‌ای ارتباطی بین مکاسب و مسائل جدید پدید آید. و بدون اغراق، باید گفت: شرح حاضر، تدریس و تحصیل مکاسب را دچار تحول خواهد ساخت و تاکنون شرحی با این دقت در جزئی‌ترین نکات عبارات مکاسب، نگاشته نشده است.

۸- به جهت تسهیل و بی‌نیازی اساتید معظم و طلاب عزیز از خرید و حمل کتاب شریف مکاسب اول هر درس متنی استاندارد و تحقیق شده، توأم با مقایسه نسخ مختلف و ترجیح برخی بر برخی دیگر آورده شده و سپس به فهرست مطالب مربوط و شرح آنها پرداخته‌ایم.

الف) در پایان ضمن عرض پوزش از هر گونه نقص و کاستی در این اثر از تمام علماء و فضلاء گرامی عاجزانه درخواست می‌کنم که با تذکرات و ارشادات دلسوزانه خویش این حقیر را در رفع کاستی‌ها و نواقص 'احماله یاری فرمایند.

ب) ثواب این وجیزه را تقدیم می‌کنم به معمار کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره)، جمیع شهدای گرانقدر و والدین - یزید - همسر گرامی که با تحمل رنج و مشقات زندگی طلبگی حقیر را به درس و بحث تشویق نمودند.

مدرسہ المیه مروی تهران

محلہ علمی اسلامی

۱۳۹۵ - ش.